

Kövér László, a Magyar Országgyűlés elnökének nyitóbeszéde

XXI. Csángó Bál

Budapest, 2017. február 18.

Tisztelt Bálozó Közönség, kedves Csángó Testvéreink, Hölgyeim és Uraim!

Isten hozta Önöket a huszonegyedik Csángó Bálra! Köszönjük Önöknek, köszönjük a szervezőknek, hogy két évtized után sem lankad, hanem évről évre nő a figyelem, az érdeklődés és a részvétel a csángómagyar közösség legnagyobb budapesti találkozásán.

Tavaly nyáron abban a megtiszteltetésben volt részem, hogy a barcasági, hétfalusi csángók vendége lehettem.

Mint tudják, ők a moldvai csángóktól eltérően nem a *csángálásból*, vagyis az elvándorlásból, hanem a *csángatásból*, azaz a vészjelző harangozásból eredeztetik a népvüket.

A hétfalusiak tűzvész vagy egyéb veszedelem esetén egyedi ritmusban verték félre a harangnyelvet. A vészharangozásnak egy olyan tudománya volt ez, amely apáról fiúra szállt a közösségen belül.

A moldvai csángók sorsának jelképe a kényszerű hontalanság, a hétfalusi csángóké pedig a vészjelzés.

Ám napjainkban ez a sors nemcsak a múlttól és nemcsak a csángókról szól. Napjainkban minden európai embert fenyeget az a veszély, hogy hontalanná válik európai szülőföldjén, ezért a csángómagyar sors – a moldvai, a gyimesi vagy a hétfalusi csángó testvéreink sorsa – mélyen európai sors is.

Így van ez akkor is, ha sok európai polgártársunk minderről még nem tud, vagy nem akar tudomást szerezni.

Az európai embereknek ugyanis napjainkban kell szembesülniük azzal a veszéllyel, amellyel a csángómagyar társaink több mint egy évszázada kénytelenek farkasszemmel nézni: az identitásuk mesterséges és erőszakos úton való megváltoztatásának veszélyével annak céljából, hogy minél biztosabban alávethetők, uralhatók és kifoszthatók legyenek.

XXI. századi szép új világunkban ugyanis – tisztelt Hölgyeim és Uraim – egy idegen uralom és idegen érdek alá hajtandó közösségnek nem a területét vagy országát, hanem a tudatát szállják meg először.

Ezen tudatfoglalásnak az alapművelete, hogy a közösséget megpróbálják kiforgatni kulturális és nyelvi, nemzeti, vallási, családi, identitásából. Azért éri például célzatos támadás napjainkban az európai emberek – németek és franciák, olaszok és svédek, románok és magyarok – nemzeti önazonosságát, azért próbálják gyengíteni vallási kapaszkodóikat, azért próbálják szétzilálni a családi kötődéseiket, azért feszegetik manapság már a nemzeti identitásuk határait is, mert a XXI. századi nagy geopolitikai küzdelmekben Európa célponttá vált. Az európai országok és társadalmak meghódítandó és alávethető erőforrásokká váltak Európán kívüli érdekek számára.

Ebben a hatalmi küzdelemben a célhoz vezető egyik eszköz, hogy az európai emberek ne szilárd, hanem úgynevezett fluid, azaz képlékeny identitással rendelkezzenek, vagyis a valóságban identitás nélkülivé váljanak.

Az európai emberek azonosságtudatának felszámolására azért van szükség, mert a szilárd identitástudat mindig szilárd értéktudatot is feltételez, az értéktudat pedig mindig segíti az embereket saját érdekeik felismerésében, érvényesítésében vagy azok megvédésében.

A csángómagyar közösség a történelme során kénytelen volt elviselni a nyelvi, nemzeti, és kulturális önazonosságának megváltoztatására irányuló hosszan tartó kísérleteket.

Az európai embereket napjainkban fenyegető identitásháború és a csángómagyarok lelkét, szellemét a XX. században ért támadások között annyi a különbség, hogy míg a XX. század során egy állam – nevezetesen a román nemzetállam – akarta a területén élő csángókra a magyar identitás helyett a románt ráerőltetni, addig a XXI. században államok feletti erős érdekcsoportok akarnak az európai emberekre identitás nélkülséget erőltetni a meglévő természetes identitások helyett.

A csángómagyar közösség tragikus károkat szenvedett az őt ért ilyen támadások következtében, ami intő, figyelmeztető példa lehet minden európai polgártársunk számára.

Halász Péter, a Gyimesekbe költözött csángókutató írta le, hogy az 1970-es években beszélgetései során megkérdezte egy tatrosi embertől, hogy minek tartja magát, magyarnak-e vagy romának?

Mire ő azt a jól ismert választ adta, amit Moldvában ilyen kérdésre gyakran hallani: hogy ő katolikus. Ám a kutató azért kutató, hogy ne elégedjen meg ennyivel. Ezért feltette a kérdést:

„De vajon melyik nyelvet tekinti az anyanyelvének? A magyart vagy a románt?”

„Mindkettőt anyanyelvemnek tartom.” – szólt a válasz.

„Még mélyebbre kell nyúlnom.” – gondolta a néprajzos és megkérdezte:

„Milyen nyelven szokott álmodni?,

„Hát magyarul.” – válaszolta a legtermészetesebb módon a tatrosi csángó ember.

Az anyanyelvi hitéletétől és oktatásától évszázadnyi idő óta megfosztott csángók magyar identitása az ösztönvilágba, az álmok, a zene és a tánc birodalmába menekült, oda, ahol a világi hatalom már nem illetékes, és nem tud tiltani, korlátozni vagy büntetni.

Az álmok, a zene és a tánc éltették a legnehezebb időkben is a csángók magyar identitását, és megőrizték, őrzik a mai napig annak esélyét, hogy a meggyötörve is csodálatos csángó azonosságtudat újjáteremtse önmagát, és ezáltal megerősítse a csángómagyar közösséget.

A csángók nagyszerű költője, Iancu Laura fogalmazta meg, hogy – idézem – *„az ember egy módon használhat a világnak, ha rendbejön önmagával”*.

Mi hiszünk abban – tisztelt Hölgyeim és Uraim – hogy az európai emberek, a magyar, a csángómagyar vagy a román emberek egyaránt rendbe tudnak jönni önmagukkal, és ezek után rendbe tudnak jönni egymással is.

Ezen folyamat segítségével mindenkinek – családnak, egyháznak, iskolának és politikának – megvan a maga lehetősége és felelőssége.

Nekünk, a választópolgárok által felhatalmazott magyar politikusoknak az a dolgunk, hogy korlátlan felelősségünk tudatában és korlátozott eszközeink birtokában olyan Magyarországot építsünk, amely rendbe jön önmagával.

2010 óta ezt tesszük. Egy olyan magyar államot építettünk újjá, amely nem kiszolgáltatja, hanem szolgálja a magyar nemzetet; olyan gazdaságpolitikát folytatunk, amely az országunk sorsát nem az idegenek uzsorakölcsöneire, hanem a magyarok értékteremtő munkájára alapozza; olyan külpolitikát folytatunk, amely nem a külföldi érdekeket képviseli Magyarországon, hanem a magyar érdekeket külföldön, és olyan nemzetpolitikát teremtettünk, amely megerősítette a magyarok nemzeti összetartozását Magyarországon, a Kárpát-medencében és a nagyvilágban, amely segít minden magyar közösséget abban, hogy azonosságtudatát erősítse és megvédje.

Mіндеzeken túl, a nehéz sorsú csángómagyar testvéreink ügyében különösképpen felelősségünk, hogy tudatosítsuk a román politikustársainkban: az identitás pontosan olyan, mint a szabadság. Nem lesz attól senkinek több belőle, ha elveszi a másét.

A család, a vallás, a nemzeti önazonosság és az azt védő nemzeti állam intézménye egyaránt alapértéke a magyarországi és romániai társadalmak meghatározó többségének, ezen értékek védelme mindkét ország tisztességes politikai erői számára erkölcsi kötelesség. Látnunk kell azonban, hogy míg a XX. században a térségünk fölött uralmat gyakorolni akaró hatalmak a nemzeti kizárólagosság torz gondolatának előhívásával és táplálásával állították szembe és játszották ki sikeresen egymással szemben az itt élő népeket és nemzeti államaikat, addig a XXI. században éppen a nemzeti kizárólagosság gondolatára épülő politika pusztítással fenyegető veszélyére hivatkozva kérdőjelezi meg a nemzetek érzelmi közösségének és a szuverén nemzeti államoknak még a létjogosultságát is.

Egyre bizonytalanabbá váló világunkban egyre biztosabban sejlik fel a veszély, amely magyarokat és románokat, Magyarországot és Romániát pusztán létükben fenyegeti.

Ezzel együtt végre meg kellene születnie annak a felismerésnek is, hogy anyagi javainkat és szellemi kincseinket, földrajzi és kulturális közös hazánkat, Közép-Európát, s benne a Kárpát-medencét egymás rovására, egymást gyengítve biztosan nem, csak egymásra támaszkodva, egymást erősítve védhetjük meg a láthatatlan, vagy már egyre inkább látható fenyegetésektől.

Ebben a küzdelemben pedig olyan, együttműködésre képes és hajlandó erős nemzeti államokra lesz szükség, amelyek a számbeli többséghez és a kisebbséghez tartozó állampolgáraik számára egyaránt képesek biztosítani a nemzeti önazonosságuk megőrzésének lehetőségét, és szükség szerint képesek szuverén és legitim módon megvédeni polgáraik gazdasági érdekeit a multinacionális ellenérdekekkel szemben.

Ha a román politikustársaink a XX. századi korlátozó nemzetállami szerepfelfogást fel tudják cserélni egy új, a XXI. század követelményeihez igazodó, védelmező nemzetállami hivatással, akkor valós esély nyílik arra, hogy a magyar-román államközi kapcsolatokat évszázados történelmi terhektől mentesítsük; arra, hogy országaink egymást erősítsék a geopolitikai változások által

fenyegetett állami szuverenitásuk megőrzésében és erősítésében; arra, hogy az erdélyi magyarságnak és csángómagyarságnak – a velük élő románokhoz hasonlóan – valóban biztosított legyen a jövője a szülőföldjén.

Tisztelt Bálozó Közönség!

Amikor egy ember, egy közösség, egy nemzet rendbe tud jönni önmagával, akkor az álom valósággá, a hátrány előnnyé, a lehetetlen pedig lehetségessé válhat.

Ennek egyik jelképes példázata Szent István királyunk csángó oltárképének sorsa is.

A madéfalvi veszedelem elbujdosottaival népes településsé gyarapodott Tázló-menti Pusztina templomában a két nagy háború között még Szent István király képe volt az oltáron. Ezt a templomot lebontották. Sokszori próbálkozás után a 70-es években új templom épült, ami önmagában is nagy dolog volt. Addigra azonban a korábbi templom oltárképe furcsa módon elveszett.

S mint sok más helyütt, itt is mást, nem magyar védőszentet ajánlgattak a híveknek.

A pusztinaiak azonban nem hagyták magukat, ebben az ügyben egy kicsit rendbe jöttek magukkal. Ezért a pusztinai csángók a bukovinai székelyek elköltözése után közösség nélkül maradt hadikfalvi templom Szent Istvánt ábrázoló oltárképét elkérték, és elhozták Bukovinából; elhelyezték új templomukban, amelyet végül mégiscsak Szent István király nevére szenteltek.

Az egykori hadikfalvi bukovinai székelyek és csángók pedig, miután sorsuk a Baranya megyei Egyházaskozárra vezényelte őket, templomot építettek maguknak, ismét csak Szent István király tiszteletére.

Erre a keresztény és magyar hűségre is gondolok – tisztelt Hölgyeim és Uraim – amikor abban reménykedem, hogy Isten a jövőben is élteni és megtartja a magyarságot, s benne csángó testvéreinket. Így legyen!

Érezzék jól magukat ma este, a XXI. Csángó Bált ezennel megnyitom!